

LA ZI

**Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor
imobile preluate în mod abuziv în perioada
6 martie 1945 - 22 decembrie 1989**

și

Normele de aplicare

actualizat iulie 2019

Editura C.H. Beck
București 2019

AVERTISMENT!

Având în vedere amploarea luată de fenomenul fotocopierii lucrărilor de specialitate, mai ales în domeniul Dreptului, atragem atenția că, potrivit art. 14 și 196 din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, republicată, reproducerea operelor sau a produselor purtătoare de drepturi conexe, dacă respectiva reproducere a fost efectuată fără autorizarea sau consimțământul titularului drepturilor recunoscute de legea menționată, constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare sau cu amendă. Prin reproducere, conform legii, se înțelege realizarea, integrală sau parțială, a uneia ori a mai multor copii ale unei opere, direct sau indirect, temporar ori permanent, prin orice mijloace și sub orice formă.

Nu vă faceți părtași la distrugerea cărții!

Editura C.H. Beck este acreditată CNATDCU și este considerată editură cu prestigiu recunoscut

Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989 și Normele de aplicare

Copyright © 2019 – Editura C.H. Beck

Toate drepturile rezervate Editurii C.H. Beck

Nicio parte din această lucrare nu poate fi copiată fără acordul scris al Editurii C.H. Beck
Drepturile de distribuție în străinătate aparțin în exclusivitate editurii

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României ROMÂNIA [Legislație]

Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989 și Normele de aplicare : actualizat iulie 2019. - Ed. a 3-a, rev.. - București : Editura

C.H. Beck, 2019

ISBN 978-606-18-0895-3

34

Editura C.H. Beck

Calea Plevnei, Nr. 172, Et. 3-4, Sector 6, București, 060015

Tel.: 021.410.08.47; 021.410.08.73

Fax: 021.410.08.48

E-mail: comenzi@beck.ro

Redactor: Adrian Condrașov
Tehnoredactor: Cătălin Mantu

Cuprins

1. Legea privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989 nr. 10/2001, republicată și Normele de aplicare unitară a Legii, aprobate prin H.G. nr. 250/2007.....	1
2. Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România	75
3. Normele de aplicare a Legii nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, aprobate prin H.G. nr. 401/2013	104
4. H.G. nr. 572/2013 privind organizarea și funcționarea Autorității Naționale pentru Restituirea Proprietăților	123
5. Legea nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente (<i>extras</i>)	132
Note privind modificări terminologice	160

1. Legea privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989

nr. 10/2001, republicată¹⁾

(M.Of. nr. 798 din 2 septembrie 2005)

rectificată în M.Of. nr. 914 din 12 octombrie 2005

cu modificările și completările aduse prin: **O.U.G. nr. 209/2005** pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul proprietății (M.Of. nr. 1194 din 30 decembrie 2005), aprobată cu modificări și completări prin **Legea nr. 263/2006** (M.Of. nr. 572 din 3 iulie 2006); **Legea nr. 74/2007** pentru modificarea Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989 (M.Of. nr. 215 din 29 martie 2007); **D.C.C. nr. 830/2008** (M.Of. nr. 559 din 24 iunie 2008); **D.C.C. nr. 1055/2008** (M.Of. nr. 737 din 30 octombrie 2008); **Legea nr. 1/2009** pentru modificarea și completarea Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989 (M.Of. nr. 63 din 3 februarie 2009); **Legea nr. 302/2009** pentru modificarea alin. (3) al art. 31 din Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989 (M.Of. nr. 680 din 9 octombrie 2009); **Legea nr. 202/2010** privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor (M.Of. nr. 714 din 26 octombrie 2010); **Legea nr. 187/2012** pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal (M.Of. nr. 757 din 12 noiembrie 2012); **Legea nr. 165/2013** privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România (M.Of. nr. 278 din 17 mai 2013); **Legea nr. 135/2014** pentru modificarea alin. (5) al art. 21 din Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989, precum și pentru completarea art. 18 din Legea nr. 24/2007 privind reglementarea și administrarea spațiilor verzi din intravilanul localităților (M.Of. nr. 753 din 16 octombrie 2014); **D.C.C. nr. 841/2015** (M.Of.

¹⁾ Republicată în temeiul art. VII din Titlul I al Legii nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente (M.Of. nr. 653 din 22 iulie 2005).

nr. 110 din 12 februarie 2016); O.U.G. nr. 98/2016 pentru prorogarea unor termene, instituirea unor noi termene, privind unele măsuri pentru finalizarea activităților cuprinse în contractele încheiate în cadrul Acordului de împrumut dintre România și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare pentru finanțarea Proiectului privind reforma sistemului judiciar, semnat la București la 27 ianuarie 2006, ratificat prin Legea nr. 205/2006, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative (M.Of. nr. 1030 din 21 decembrie 2016), aprobată cu modificări prin **Legea nr. 111/2017** (M.Of. nr. 399 din 26 mai 2017)

și

Normele metodologice de aplicare unitară a Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989¹⁾

aprobate prin H.G. nr. 250/2007 (M.Of. nr. 277 din 3 aprilie 2007)

cu modificările și completările aduse prin: **H.G. nr. 923/2010** pentru modificarea și completarea Normelor metodologice de aplicare unitară a Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 250/2007 (M.Of. nr. 640 din 13 septembrie 2010)

Cuprins

	Art.
Capitolul I. Dispoziții generale	1-8
Capitolul II. Restituirea în natură sau măsuri reparatorii prin echivalent	9-20
Capitolul III. Proceduri de restituire	21-32
Capitolul IV. Răspunderi și sancțiuni	33-40
Capitolul V. Dispoziții tranzitorii și finale	41-52
<i>Anexe</i>	

¹⁾ Reproduse sub articolele de lege aferente.

Capitolul I. Dispoziții generale

Art. 1. (1)¹⁾ Imobilele preluate în mod abuziv de stat, de organizațiile cooperatiste sau de orice alte persoane juridice în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989, precum și cele preluate de stat în baza Legii nr. 139/1940 asupra rechizițiilor și nerestituite se restituie în natură sau în echivalent, când restituirea în natură nu mai este posibilă, în condițiile prezentei legi.

(2) În cazurile în care restituirea în natură nu este posibilă se vor stabili măsuri reparatorii prin echivalent. Măsurile reparatorii prin echivalent vor consta în compensare cu alte bunuri sau servicii oferite în echivalent de către entitatea investită potrivit prezentei legi cu soluționarea notificării, cu acordul persoanei îndreptățite, sau despăgubiri acordate în condițiile prevederilor speciale privind regimul stabilirii și plății despăgubirilor aferente imobilelor preluate în mod abuziv.

(3) Măsurile reparatorii prin echivalent constând în compensare cu alte bunuri sau servicii se acordă prin decizia sau, după caz, dispoziția motivată a entității investite potrivit prezentei legi cu soluționarea notificării. Măsurile reparatorii în echivalent constând în despăgubiri acordate în condițiile legii speciale privind regimul de stabilire și plată a despăgubirilor aferente imobilelor preluate în mod abuziv se propun a fi acordate prin decizia sau, după caz, dispoziția motivată a entității investite potrivit prezentei legi cu soluționarea notificării.

(4) Măsurile reparatorii prin echivalent pot fi combinate.

(5)²⁾ Primarii sau, după caz, conducătorii entităților investite cu soluționarea notificărilor au obligația să afișeze lunar, în termen de cel mult 10 zile calendaristice calculate de la sfârșitul lunii precedente, la loc vizibil, un tabel care să cuprindă bunurile disponibile și/sau, după caz, serviciile care pot fi acordate în compensare.

Norme metodologice:

1.1. Domeniul de aplicare prevăzut la art. 1 alin. (1) din lege este stabilit numai la acele preluări abuzive produse în intervalul 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989 (denumit în continuare *perioadă de referință*), singura excepție expresă admisă de lege fiind rechizițiile efectuate în temeiul Legii nr. 139/1940.

Invocarea oricăror alte temeuri de preluare abuzivă anterioare sau posterioare acestei perioade de referință nu este admisibilă în cadrul procedurii prevăzute de lege.

1.2. Excepția prevăzută de lege, respectiv Legea nr. 139/1940, este de strictă interpretare și se referă numai la acele bunuri rechiziționate în temeiul legii respective, care se aflau și se află situate pe teritoriul actual al României.

¹⁾ Alin. (1) al art. 1 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 1 din Legea nr. 1/2009.

²⁾ Alin. (5) al art. 1 a fost introdus prin art. unic pct. 1 al Titlului I din O.U.G. nr. 209/2005.

1.3. Aprecierea preluării ca fiind abuzivă se va circumstanția în funcție de următoarele elemente:

a) incidența „preluării abuzive” nu este prezumată, ci, în funcție de fiecare situație, entitatea obligată prin lege să soluționeze notificarea trebuie să aprecieze situația respectivă ca încadrându-se în prevederile legii potrivit art. 2 alin. (1) din lege. Pentru cazul special prevăzut la art. 11 din lege situația respectivă se încadrează în prevederile legii atunci când deposizarea s-a făcut prin expropriere, preluarea fiind considerată a fi aprioric abuzivă (lipsa unor despăgubiri echitabile);

b) preluările de imobile pentru datorii, altele decât cele fiscale (impozite neplătite de proprietar din motive independente de voința acestuia), izvorâte din contracte de creditare pentru construirea sau, după caz, pentru achiziționarea imobilului, ca urmare a neplății ratelor aferente creditului respectiv de către debitor din vina acestuia, nu se încadrează în categoria preluărilor abuzive; cu toate acestea, în cazul în care imobilul preluat era grevat la data preluării de o ipotecă constituită în favoarea creditorului, iar ulterior această ipotecă a fost radiată, în tot sau în parte, ca urmare a unor acte normative, urmează a se considera că bunul respectiv a fost preluat abuziv de la proprietar și ca atare se poate dispune restituirea în natură a imobilului respectiv liber de orice sarcini, potrivit art. 9 din lege (îndeplinirea obligațiilor izvorâte din contractul de creditare garantat cu o ipotecă nu este imputabilă proprietarului, ci celui care l-a lipsit de vocația de a respecta contractul de creditare);

c) nu constituie preluare abuzivă și deci nu fac obiectul legii următoarele categorii de situații:

– confiscarea unor bunuri de către stat ca urmare a aplicării măsurii confiscării dispuse de instanța judecătorească ca pedeapsă complementară pentru săvârșirea unor infracțiuni economice;

– confiscarea unor bunuri ca urmare a săvârșirii unor crime contra umanității sau crime de război săvârșite în perioada 6 septembrie 1940 - 9 mai 1945 (cum ar fi: persoanele vinovate de crime de război, gardieni de lagăre sau alte persoane care se încadrează în prevederile Legii nr. 312/1945 pentru urmărirea și sancționarea celor vinovați de dezastrul țării sau crime de război, cu completările ulterioare). Deși Legea nr. 312/1945, cu completările ulterioare, este un act normativ în temeiul căruia s-au confiscat imobile ca pedeapsă penală complementară, care a fost emis după 6 martie 1945, măsurile sancționatorii se referă la situații anterioare acestei date de referință. De aceea, în aceste cazuri nu se pot recunoaște drepturi reparatorii unor persoane pentru fapte incriminate și de legislația penală în vigoare (ar echivala cu acordarea de măsuri reparatorii pentru pedepse complementare dispuse cu privire la fapte penale grave comise în perioada dictaturii fasciste/antonesciene/hortyste);

– distrugerile de construcții în timp de război, ca urmare a unor bombardamente, incendii sau altele asemenea; terehurile pe care acestea s-au aflat fac obiectul legii în condițiile prevăzute la art. 10 alin. (7) din aceasta.

1.4. Soluții privind cazul unor acte normative emise sub imperiul Constituției din 1965 sau al anumitor situații juridice conexe, prin care s-au preluat imobile:

A. Legea nr. 4/1973 privind dezvoltarea construcției de locuințe și vânzarea de locuințe din fondul de stat către populație, republicată, cu modificările ulterioare – cu privire la acest act normativ se va avea în vedere că potrivit art. 5 o persoană nu putea avea în proprietate personală decât o singură casă de locuit, iar dacă dobânda o a doua locuință, art. 52 alin. (1) din aceeași lege impunea ca una dintre ele (la alegerea proprietarului) să fie înstrăinată în termen de un an de la dobândire; dacă această dispoziție nu era respectată, una dintre cele două locuințe trecea în proprietatea statului cu plata unei despăgubiri.

Pentru procedura administrativă de restituire prevăzută de lege urmează a se considera că, în ipoteza în care persoana care a dobândit o a doua locuință și a înstrăinat-o în termenul prevăzut de lege către o altă persoană, proprietarul vânzător a fost îndestulat cu prețul primit și ca atare nu se mai pot pretinde alte măsuri reparatorii. Însă, în cazul în care proprietarul căruia îi revenea obligația de înstrăinare nu a dat curs acestei obligații și locuința respectivă a fost trecută în proprietatea statului cu plata unei despăgubiri, urmează a se considera că preluarea a fost abuzivă și ca atare persoana îndreptățită va avea beneficiul măsurilor reparatorii prevăzute de lege, cu următoarele distincții:

– în ipoteza în care locuința respectivă nu a fost înstrăinată de către stat, se va dispune restituirea în natură cu obligația rambursării de către persoana îndreptățită a despăgubirii primite, actualizată cu coeficientul de actualizare prevăzut la art. 1 alin. (1) al titlului II din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 184/2002, (chiriașii vor avea beneficiul măsurilor de protecție prevăzute de lege);

– în ipoteza în care locuința respectivă a fost înstrăinată legal, se acordă persoanei îndreptățite celelalte măsuri reparatorii prevăzute de lege pentru diferența dintre despăgubirea primită, actualizată cu coeficientul de actualizare prevăzut la art. 1 alin. (1) al titlului II din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 184/2002, cu modificările ulterioare, și valoarea de piață a locuinței preluate, stabilită potrivit standardelor internaționale de evaluare.

B. Decretul nr. 223/1974 privind reglementarea situației unor bunuri: cu privire la acest act normativ urmează a se considera că preluarea a fost abuzivă atât în cazul trecerii imobilului fără plată în proprietatea statului cu titlu de sancțiune pentru cei care au plecat fraudulos din țară sau care, fiind plecați în străinătate, nu s-au înapoiat la expirarea termenului stabilit pentru înapoierea în țară, cât și cazul în care persoana a făcut cerere de plecare definitivă din țară și a înstrăinat în mod obligatoriu locuința sa către stat.

Cazuri posibile și recomandări de soluționare:

– în ipoteza în care locuința respectivă nu a fost înstrăinată de stat către o terță persoană, se va dispune restituirea în natură, cu obligația respectării drepturilor chiriașilor prevăzute de lege și, după caz, cu obligația rambursării de către persoana îndreptățită a despăgubirii primite, actualizate cu coeficientul de actualizare prevăzut la art. 1 alin. (1) al titlului II din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 184/2002;

– în ipoteza în care locuința respectivă a fost înstrăinată legal către o terță persoană, se vor acorda persoanei îndreptățite celelalte măsuri reparatorii prevăzute de lege; în cazul în care persoana a făcut cerere de plecare definitivă din țară și a înstrăinat în mod obligatoriu locuința sa către stat, se vor acorda persoanei îndreptățite celelalte măsuri reparatorii prevăzute de lege pentru diferența dintre suma primită, actualizată cu coeficientul de actualizare prevăzut la art. I alin. (1) al titlului II din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 184/2002, și valoarea de piață a locuinței, stabilită potrivit standardelor internaționale de evaluare.

C. Legea nr. 58/1974 privind sistematizarea teritoriului și localităților urbane și rurale: prezintă relevanță deosebită prevederile art. 30 și 31 din respectiva lege, prin care s-a stabilit că terenurile din intravilan (perimetrul construibil) pot fi dobândite numai prin moștenire legală, iar în caz de înstrăinare a construcțiilor, terenul aferent acestora trecea în proprietatea statului cu plata unei despăgubiri.

Având în vedere că legiuitorul de după anul 1989 a soluționat această problemă în favoarea dobânditorilor construcțiilor, recunoscând acestora dreptul/vocația de a obține titluri de proprietate pentru terenul aferent construcției cumpărate, urmează a se considera că aceste situații nu cad sub incidența legii.

Cât privește ipoteza în care, ulterior înstrăinării, construcția proprietatea dobânditorului a fost preluată și mai apoi demolată, acesta din urmă, neavând dreptul/vocația de a obține titlu de proprietate pentru terenul aferent construcției cumpărate, regimul juridic al acestor categorii de terenuri rămâne supus incidenței prezentei legi în favoarea persoanei îndreptățite – proprietar al terenului la data trecerii acestuia în proprietatea statului. În acest caz, în situația în care terenul este liber, acesta se va restitui în natură, cu obligația rambursării de către persoana îndreptățită a despăgubirii primite, actualizată cu coeficientul de actualizare prevăzut la art. I alin. (1) al titlului II din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 184/2002. În situația în care, potrivit legii, terenul nu poate fi restituit în natură, se vor acorda persoanei îndreptățite celelalte măsuri reparatorii prevăzute de lege pentru diferența dintre despăgubirea primită, actualizată cu coeficientul de actualizare prevăzut la art. I alin. (1) al titlului II din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 184/2002, și valoarea de piață a terenului, stabilită potrivit standardelor internaționale de evaluare.

1.5. În cazul în care unitatea deținătoare sau entitatea investită cu soluționarea notificării apreciază, pe baza actelor doveditoare depuse de persoana care se pretinde îndreptățită și pe baza analizei împrejurărilor de fapt și drept ale situației invocate în notificare, că:

- a) preluarea nu a fost abuzivă;
- b) dreptul de proprietate și calitatea de moștenitor nu sunt dovedite;
- c) proprietarul nu avea vocația de a fi persoană îndreptățită potrivit legii (de exemplu: este criminal de război, persoană ale cărei bunuri au fost confiscate ca pedeapsă complementară, este renunțator și altele asemenea), va emite o decizie motivată de respingere a notificării.

1.6. Decizia de respingere a notificării, întemeiată pe motivele prevăzute la pct. 1.5, poate fi atacată de persoana care se pretinde îndreptățită la secția civilă a tribunalului în a cărui circumscripție teritorială se află sediul unității deținătoare/entității investite cu soluționarea notificării, în condițiile art. 26 alin. (3) din lege, în termen de 30 de zile de la comunicare.

1.7. Măsura reparatorie referitoare la compensarea cu alte bunuri sau servicii oferite în echivalent, prevăzută la art. 1 alin. (2) și (3) din lege, permite entității obligate la restituire să ofere persoanei îndreptățite, prin compensare în echivalent, orice bunuri sau servicii disponibile, pe care le deține și care sunt acceptate de persoana îndreptățită. În acest sens, entitatea investită cu soluționarea cererii de restituire poate propune persoanei îndreptățite, ca măsură reparatorie alternativă, acordarea de bunuri: terenuri, construcții aflate pe alte amplasamente sau bunuri mobile, aflate în circuitul civil, care sunt deținute de aceasta. În cazul instituțiilor publice care au în administrare imobile disponibile, aflate în proprietatea publică a statului sau a unității administrativ-teritoriale, și se apreciază că acestea pot face obiectul compensării cu un alt imobil a cărui restituire în natură nu este posibilă potrivit legii, bunurile disponibile cu regim de proprietate publică se pot dezafecta și trece în proprietatea privată a statului sau, după caz, a unității administrativ-teritoriale, potrivit prevederilor Legii nr. 213/1998, cu modificările și completările ulterioare, urmând ca, odată intrat în circuitul civil, imobilul respectiv să fie atribuit prin compensare ca măsură reparatorie persoanei îndreptățite la restituire. În aceste cazuri decizia/dispoziția motivată de restituire prin compensare cu alt imobil în echivalent va urma regimul prevăzut la art. 25 alin. (4) și ale art. 26 alin. (5) din lege.

1.8. Dacă unitatea deținătoare obligată la restituire este operator economic, aceasta poate acorda în cadrul ofertei de compensare diverse servicii pe care aceasta le prestează în cadrul obiectului său de activitate (cum ar fi: construirea unei locuințe, repararea, renovarea sau întreținerea unei alte construcții deținute de solicitant, efectuarea unor lucrări de racordare la utilitățile publice, efectuarea de lucrări de instalații, amenajarea unor alte spații deținute de persoana îndreptățită ca spații de recreere sau producție ori altele asemenea).

1.9. În cazul compensării cu servicii, decizia/dispoziția de compensare va fi însoțită de contractul de furnizare sau, după caz, de contractul de prestări de servicii care urmează regimul contractual de drept comun. Rezilierea contractului respectiv din vina exclusivă a unității obligate la restituire atrage desființarea de drept a deciziei/dispoziției de compensare. În aceste cazuri decizia/dispoziția motivată de restituire prin compensare cu alte bunuri sau servicii în echivalent va urma regimul prevăzut la art. 26 alin. (6) din lege.

1.10. Modelele orientative ale principalelor decizii/dispoziții care se emit în aplicarea legii sunt prevăzute în anexele nr. 1-4 la prezentele norme metodologice.

Art. 2. (1) În sensul prezentei legi, prin *imobile preluate în mod abuziv* se înțelege:

a) imobilele naționalizate prin Decretul nr. 92/1950 pentru naționalizarea unor imobile, cu modificările și completările ulterioare, prin Legea nr. 119/1948 pentru naționalizarea întreprinderilor industriale, bancare, de asigurări, miniere și de transporturi, precum și prin alte acte normative de naționalizare;

b) imobilele preluate prin confiscarea averii, ca urmare a unei hotărâri judecătorești de condamnare pentru infracțiuni de natură politică, prevăzute de legislația penală, săvârșite ca manifestare a opoziției față de sistemul totalitar comunist;

c)¹⁾ imobilele donate statului sau altor persoane juridice în baza Decretului nr. 410/1948 privind donațiunea unor întreprinderi de arte grafice, a Decretului nr. 478/1954 privind donațiile făcute statului și altele asemenea, neîncheiate în formă autentică, precum și imobilele donate statului sau altor persoane juridice, încheiate în forma autentică prevăzută de art. 813 din Codul civil, în acest din urmă caz dacă s-a admis acțiunea în anulare sau în constatarea nulității donației printr-o hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă;

d) imobilele preluate de stat pentru neplata impozitelor ca urmare a unor măsuri abuzive impuse de stat, prin care drepturile proprietarului nu puteau fi exercitate;

e) imobilele considerate a fi fost abandonate, în baza unei dispoziții administrative sau a unei hotărâri judecătorești pronunțate în temeiul Decretului nr. 111/1951 privind reglementarea situației bunurilor de orice fel supuse confiscării, confiscate, fără moștenitori sau fără stăpân, precum și a unor bunuri care nu mai folosesc instituțiilor bugetare, în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989;

f) imobilele preluate de stat în baza unor legi sau a altor acte normative nepublicate, la data preluării, în Monitorul Oficial al României, Partea I, sau în Buletinul Oficial;

g) imobilele preluate de stat în baza Legii nr. 139/1940 asupra rechizițiilor și care nu au fost restituite ori pentru care proprietarii nu au primit compensații echitabile;

h) orice alte imobile preluate de stat cu titlu valabil, astfel cum este definit la art. 6 alin. (1) din Legea nr. 213/1998 privind proprietatea publică și regimul juridic al acesteia, cu modificările și completările ulterioare;

i) orice alte imobile preluate fără titlu valabil sau fără respectarea dispozițiilor legale în vigoare la data preluării, precum și cele preluate fără temei legal prin acte de dispoziție ale organelor locale ale puterii sau ale administrației de stat.

(2)²⁾ *Abrogat.*

¹⁾ Lit. c) de la alin. (1) al art. 2 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. unic pct. 2 al Titlului I din O.U.G. nr. 209/2005.

²⁾ Alin. (2) al art. 2 a fost abrogat prin art. I pct. 2 din Legea nr. 1/2009.

Norme metodologice:

2.1. La art. 2 alin. (1) lit. b) din lege invocarea existenței unei „infracțiuni de natură politică” implică depunerea ca act doveditor a hotărârii judecătorești de condamnare pentru săvârșirea unei infracțiuni de natură politică, care a prevăzut ca măsură complementară confiscarea averii. În aceste cazuri entitatea obligată la restituire va analiza și va aprecia incidența beneficiului legii în funcție de circumstanțele concrete ale fiecărui caz, urmând a se stabili dacă infracțiunea pentru care s-a dispus condamnarea făcea parte din categoria infracțiunilor de natură politică, conform reglementărilor în vigoare la data respectivă. Prezintă forță probantă originalul sau copia legalizată a hotărârii judecătorești invocate. De asemenea, dovada privind natura infracțiunii se poate face și cu decizia privind acordarea calității de luptător în rezistența anticomunistă emisă de Comisia pentru constatarea calității de luptător în rezistența anticomunistă în condițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 214/1999 privind acordarea calității de luptător în rezistența anticomunistă persoanelor condamnate pentru infracțiuni săvârșite din motive politice, și persoanelor împotriva cărora au fost dispuse, din motive politice, măsuri administrative abuzive, precum și persoanelor care au participat la acțiuni de împotrivire cu arme și de răsturnare prin forță a regimului comunist instaurat în România, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 568/2001, cu modificările și completările ulterioare, însoțită de originalul sau copia legalizată a hotărârii judecătorești de condamnare pentru săvârșirea unei infracțiuni de natură politică.

2.2. Art. 2 alin. (1) lit. c) din lege vizează două ipoteze, respectiv imobilele donate statului sau altor persoane juridice în baza Decretului nr. 410/1948 privind donațiunea unor întreprinderi de arte grafice sau a Decretului nr. 478/1954 privind donațiile făcute statului și imobilele donate statului sau altor persoane juridice, încheiate în forma autentică prevăzută de art. 813 din Codul civil. În acest ultim caz se va acorda beneficiul legii numai dacă s-a admis acțiunea în anulare sau în constatarea nulității donației printr-o hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă și numai după ce persoana îndreptățită va depune originalul sau copie legalizată de pe respectiva hotărâre.

2.3. La art. 2 alin. (1) lit. d) din lege formularea „neplata impozitelor ca urmare a unor măsuri abuzive impuse de stat, prin care drepturile proprietarului nu puteau fi exercitate” vizează: arestarea persoanei pentru motive politice, deportarea acesteia pe motive politice, internare forțată în unități sanitare, fuga din țară pentru evitarea unei pedepse ca urmare a opoziției față de regimul comunist, incidența unor alte măsuri abuzive impuse de stat, prin care drepturile proprietarului nu puteau fi exercitate.

2.4. La art. 2 alin. (1) lit. g) din lege formularea alternativă „și care nu au fost restituite ori pentru care proprietarii nu au primit compensații echitabile” are următoarele consecințe:

a) în cazul bunurilor nerestituite, este necesar ca persoana care se pretinde îndreptățită să facă dovada proprietății asupra imobilului respectiv la data rechiziționării (actul de proprietate împreună cu bonul sau chitanța provizorie, potrivit art. 9 din

Legea nr. 139/1940); în acest caz se va solicita persoanei îndreptățite să prezinte o declarație autenticată dată pe propria răspundere, prin care aceasta declară că pentru imobilul rechiziționat nu s-au acordat despăgubiri potrivit art. 8 alin. (3) din Legea nr. 139/1940;

b) în ipoteza în care se solicită numai compensații echitabile (deci în completare), persoana care se pretinde a fi îndreptățită trebuie să prezinte dovada proprietății asupra imobilului respectiv la data rechiziționării (actul de proprietate împreună cu bonul sau chitanța provizorie, potrivit art. 9 din Legea nr. 139/1940) și totodată să precizeze suma estimată ca fiind diferența care, în opinia sa, completează în mod echitabil valoarea imobilului rechiziționat.

2.5. A. La art. 2 alin. (1) lit. h) din lege trimiterea la alin. (1) al art. 6 din Legea nr. 213/1998, cu modificările și completările ulterioare, este de strictă interpretare și ca atare nu se referă la acele situații individuale în care, în temeiul alin. (3) al aceluiași articol din legea menționată, instanța s-a pronunțat cu privire la valabilitatea titlului (aceste calificări având relevanță numai pentru cauza soluționată de instanțele judecătorești). În faza administrativă de soluționare a notificărilor unitatea deținătoare nu este ținută a respecta eventualele calificări cuprinse în decizii sau în hotărâri ale instanțelor judecătorești dispuse în alte cauze similare.

B. În cazul în care persoana îndreptățită, deși a optat pentru procedura administrativă de restituire prevăzută de lege, invocă și prezintă o hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă care vizează imobilul notificat pentru restituire în natură, prin care s-a stabilit, în temeiul art. 6 alin. (3) din Legea nr. 213/1998, cu modificările și completările ulterioare, că preluarea s-a făcut „fără titlu” sau „fără titlu valabil”, unitatea notificată este obligată să respecte calificarea respectivă sau, după caz, să pună în executare hotărârea judecătorească.

C. În cazul în care, pentru imobilul notificat de către o persoană care se pretinde îndreptățită, există o hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă, prin care s-a admis acțiunea în revendicare a unei alte persoane, unitatea notificată este obligată să respingă notificarea respectivă pentru acest motiv și, după caz, să pună în executare imediat respectiva hotărâre judecătorească.

2.6. La art. 2 alin. (1) lit. i) din lege se statuează competența entităților investite cu soluționarea notificării de a califica, în cadrul procedurii administrative de soluționare a notificării, împrejurarea că preluarea s-a făcut fără titlu valabil, fără a mai fi necesară parcurgerea unei alte proceduri care ar implica preexistența unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile pronunțate în temeiul art. 6 alin. (3) din Legea nr. 213/1998, cu modificările și completările ulterioare. În cadrul procedurii administrative de rezolvare a notificărilor, entitatea implicată în aplicarea legii are libertatea de a aprecia, în funcție de circumstanțele fiecărui caz, dacă actul normativ constituie titlu valabil sau titlu nevalabil pentru preluarea imobilului respectiv.

Art. 3. (1) Sunt îndreptățite, în înțelesul prezentei legi, la măsuri reparatorii constând în restituire în natură sau, după caz, prin echivalent:

a) persoanele fizice, proprietari ai imobilelor la data preluării în mod abuziv a acestora;

b) persoanele fizice, asociați ai persoanei juridice care deținea imobilele și alte active în proprietate la data preluării acestora în mod abuziv;

c) persoanele juridice, proprietari ai imobilelor preluate în mod abuziv de stat, de organizații cooperatiste sau de orice alte persoane juridice după data de 6 martie 1945; îndreptățirea la măsurile reparatorii prevăzute de prezentul articol este condiționată de continuarea activității ca persoană juridică până la data intrării în vigoare a prezentei legi sau de împrejurarea ca activitatea lor să fi fost interzisă sau întreruptă în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989, iar acestea să-și fi reluat activitatea după data de 22 decembrie 1989, dacă, prin hotărâre judecătorească, se constată că sunt aceeași persoană juridică cu cea desființată sau interzisă, precum și partidele politice a căror activitate a fost interzisă sau întreruptă în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989, dacă și-au reluat activitatea în condițiile legii.

(2) Ministerele, celelalte instituții publice ale statului sau ale unităților administrativ-teritoriale, inclusiv cele autonome sau independente, regiile autonome, companiile/societățile naționale, societățile comerciale cu capital de stat, precum și cele privatizate, potrivit legii, nu au calitatea de persoane îndreptățite și nu fac obiectul prezentei legi.

Norme metodologice:

3.1. Formularea *persoanele fizice, proprietari ai imobilelor la data preluării în mod abuziv a acestora*, prevăzută la art. 3 alin. (1) lit. a) din lege, are semnificația că în cadrul procedurii administrative, sarcina probei deținerii proprietății incumbă persoanei care pretinde dreptul (potrivit principiului *actori incumbit probatio*).

3.2. La art. 3 alin. (1) lit. b) din lege sintagma *asociați ai persoanei juridice* se va considera ca având semnificația și de „acționari la persoana juridică”, deoarece altfel ar însemna o abordare restrictivă care ar viza numai asociații din cadrul unei societăți cu răspundere limitată (regimul unor astfel de societăți nu era reglementat în perioada vizată-1948) sau al unei societăți în participațiune. Textul se va corobora și cu prevederea art. 31 alin. (3), (4) și (6) din lege, care face referire la „acțiuni” (deci nu la „părți sociale” sau „aporturi”).

3.3. La art. 3 alin. (2) din lege ministerele sau celelalte instituții publice ale statului ori ale unităților administrativ-teritoriale, organizate ca persoane juridice, nu fac parte din categoria persoanelor juridice îndreptățite la restituire potrivit procedurii prevăzute de lege. Pentru instituțiile publice care au în administrare bunuri ale statului sau ale unităților administrativ-teritoriale reglementarea unor probleme de proprietate sau, după caz, de administrare se face prin acte administrative, fie potrivit Legii nr. 213/1998, cu